

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 5CoE/85/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6615206537
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Babjak
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6615206537.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v exekučnej veci oprávneného PRO CIVITAS s.r.o., so sídlom Vajnorská č. 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 45 869 464, zast. JUDr. Veronikou Kubrikovou, PhD., advokátkou, Martinčekova č. 13, 821 01 Bratislava, korešp. adresa Vajnorská č. 100/A, 831 04 Bratislava, proti povinnému: R. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/XX, vedenej pod sp. zn. EX 3403/2015 súdnym exekútorom JUDr. Ing. Jánom Gasperom, PhD., Exekútorský úrad Rimavská Sobota, so sídlom Kálmána Mikszatha 268, o vymoženie 2.100,70 Eur s príslušenstvom a trov exekúcie, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 8Er/364/2015-33, zo dňa 13.10.2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa ust. § 44 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len Exekučný poriadok) zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že exekučné konanie je vedené na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok STÁLEHO ROZHODCOVSKÉHO SÚDU zriadeného pri Rozhodcovskej, arbitrážnej a mediačnej, a.s., so sídlom v Bratislave, sp. zn. PC-A/0714/0145 zo dňa 14.11.2014. Súd prvého stupňa vychádzal zo záveru, že zmluva o úvere uzavretá medzi právnym predchodcom oprávneného ako veriteľom a povinným ako dlžníkom, na základe ktorej oprávnený uplatnil na rozhodcovskom súde svoj nárok je spotrebiteľskou zmluvou, preto na daný právny vzťah aplikoval ustanovenia § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len Občiansky zákonník) upravujúce spotrebiteľské zmluvy. Konštatoval, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Praktickým dôsledkom rozhodcovskej doložky napriek jej formálnemu zneniu je to, že spotrebiteľovi je odopretá možnosť brániť svoje práva pred súdom. Alternatíva, že z rozhodcovskej zmluvy vyplýva aj možnosť riešiť spor pred príslušným súdom v súdnom konaní, neodstraňuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože možnosť výberu poskytuje spotrebiteľovi len pre prípad záujmu jeho samotného viesť spor. Vychádzajúc však z povahy samotnej zmluvy o úvere je zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským alebo civilným súdom bude takmer vždy veriteľ, nakoľko miera jeho práv voči druhej zmluvnej strane v súvislosti s mierou povinností dlžníka mu zabezpečuje takmer úplnú dominanciu v tomto vzťahu a minimalizuje dôvody na podanie žaloby zo strany spotrebiteľa. Ďalej poukázal na to, že rozhodcovská zmluva nebola individuálne dojednaná. Keďže právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie v predmetnej veci je založená na absolútne neplatnom právnom úkone, exekučný súd po preskúmaní exekučného titulu dospel k názoru, že je vydaný v rozpore so zákonom, a preto žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal oprávnený prostredníctvom splnomocneného zástupcu v zákonnej lehote odvolanie. Veľmi obšírne, vo viacerých smeroch a v širokých teoretických súvislostiach prezentoval svoje výhrady voči uzneseniu okresného súdu. Namietal, že okresný súd prekročil zákonné limity pre

skúmanie žiadosti o udelenie poverenia, a to skúmaním iných listín ako pripúšťa výslovné znenie ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. V zmysle uvedeného ustanovenia je súd oprávnený skúmať výlučne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul, nemá teda žiadne oprávnenie skúmať a hodnotiť iné listiny, napr. zmluvu o úvere, ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku. Ďalej uviedol, že ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu nie je vecne príslušný vo veci konať či už ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku, ale práve a len ako tzv. exekučný súd. Zatiaľ čo rozhodcovia pri postupe v zmysle § 37 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len ZoRK) môžu preskúmať rozhodcovský rozsudok v plnom rozsahu, súd v konaní o neplatnosť rozhodcovského rozsudku tento preskúma z dôvodov podľa § 40 ZoRK. Doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37 ZoRK, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu podľa ustanovení § 159 ods. 2 O. s. p. Súd nemôže vec prejednávať znova, nanovo skúmať skutkový stav, vykonávať dôkazy a tie následne právne hodnotiť navyše bez účasti oprávneného. O platnosti rozhodcovskej doložky rozhoduje rozhodcovský súd, a preto prekážka rozsúdenej veci bráni tomu, aby bola opätovne posúdená. Je tu teda prekážka „res iudicata“. Uvedeným konaním súdu dochádza k porušeniu čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. Ďalej uviedol, že oprávnený postupoval v súlade § 93b ods. 1 zákona o bankách, ktorý mu ukladá povinnosť ponúknuť klientovi návrh rozhodcovskej doložky s tým, že klientovi je daná možnosť neprijať túto zákonom stanovenú ponuku a to, že ju neodmietol, je prejavom jeho osobnej a zmluvnej slobody. V rozhodnutí absentujú akékoľvek dôkazy pre právne závery, ktoré sú v ňom uvedené. Zároveň sa exekučný súd nijako nevyssporiadal s odlišným právnym názorom, ktorý majú iné súdy toho istého stupňa, dokonca samotný exekučný súd. Poukázal na to, že v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom rozhoduje vždy trojčlenný senát, pričom jedného člena senátu si priamo vyberá každá strana sporu a takto sa podieľa i na výbere predsedajúceho člena senátu. Rozhodcami sú pritom výhradne odborne spôsobilé a bezúhonné fyzické osoby s právnickým vzdelaním pochádzajúce z geograficky rôznych oblastí SR, čo zabezpečuje prinajmenšom rovnakú úroveň ochrany práv sporových strán, dlžník ako spotrebiteľa nevynímajúc. Namietal, že súd konštruoval nový skutkový stav bez účasti oprávneného a odňal mu možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a skutkovému stavu. Ak exekučný súd pri rozhodovaní o vydaní poverenia podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vykonáva iné dôkazy než tie, ktoré sú výslovne uvedené v tomto ustanovení, ako aj v prípadoch, keď na farchu oprávneného reviduje skutkový stav, na ktorom je založený exekučný titul, je povinný dať oprávnenému možnosť sa k takto vykonaným dôkazom a takto novo vytvorenej situácii vyjadriť. Ďalej namietal, že súd v danej veci aplikoval smernicu Rady č. 93/13/EHS a judikatúru Európskeho súdneho dvora. Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Rozhodnutie je záväzné v celom rozsahu. Rozhodnutie, ktoré označuje tých, ktorým je určené, je záväzné len pre nich. Pokiaľ by aj súd považoval rozhodcovskú doložku za neprijateľnú podmienku, nie je možné záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky oprieť o smernicu Rady č. 93/13/EHS, nakoľko ide o akt výlučne sekundárnej povahy, ktorého priamy normatívny význam pre výklad národného zákona je výlučne indikatívny, a v žiadnom prípade nie interpretačný. Taktiež pri úvahe o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky nie je možné brať do úvahy judikatúru ESD, nakoľko judikatúra ESD vzťahujúca sa na rozhodcovské doložky všeobecne alebo rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách nie je voči jednotlivcom- a teda ani voči účastníkom tohto konania bezprostredne záväzná. Podľa oprávneného dochádza k porušeniu právnej istoty a legitímnych očakávaní, keď exekučné súdy v skutkovo a právne obdobných veciach poverenie vydajú aj zamietajú. Navyše exekučný súd povinného na základe jeho postavenie neprimerane zvýhodňuje. Exekučný súd svojím postupom znemožnil uplatniť právo priznané exekučným titulom, ktorého účinky sa v zásade zhodujú s účinkami právoplatného rozsudku. Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto oprávnený navrhol, aby krajský súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že vyhovie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, alebo alternatívne aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Povinná vo vyjadrení k odvolaniu oprávneného uviedla, že uhrádzala splátky vrámci svojich možností a k vyjadreniu pripojila fotokópie uhradených šekov.

Vo veci rozhodol vyšší súdny úradník Okresného súdu Lučenec. Zákonný sudca predložil vec na rozhodnutie krajskému súdu podľa § 374 ods. 4 O. s. p. s vyjadrením, že podanému odvolaniu nemieni vyhovieť.

Krajský súd, ako súd odvolací v dôsledku podaného odvolania preskúmal vec v medziach daných ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a postupom podľa § 214 ods. 2, § 219 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil.

Zo spisového materiálu je zrejmé, že oprávnený sa domáha vykonania exekúcie na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok STÁLEHO ROZHODCOVSKÉHO SÚDU zriadeného pri ROZHODCOVSKEJ, ARBITRÁŽNEJ A MEDIAČNEJ, a. s., so sídlom v Bratislave, sp. zn. PC-A/0714/0145 zo dňa 14.11.2014. Oprávnený uplatnil svoj nárok na rozhodcovskom súde na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej dňa 05.08.2008 medzi právnym predchodcom oprávneného ako veriteľom a povinným ako dlžníkom. Zmluvné strany si v obchodných podmienkach (bod 10.2.) dohodli riešenie sporov- rozhodcovskú doložku.

V zmysle ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku súd preskúmava exekučný titul aj ex offo. Pokiaľ je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, prirodzenou súčasťou preskúmania tohto exekučného titulu je zisťovanie toho, či bola medzi zmluvnými stranami platne uzavretá rozhodcovská zmluva, a to či už formou osobitnej zmluvy alebo formou rozhodcovskej doložky v zmluve podľa § 3 a § 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Povinnosť skúmať platnosť rozhodcovskej doložky pre exekučný súd vyplýva priamo zo zákona, nie je potrebné ju osobitne odôvodňovať. Ak sa okresný súd zaoberal otázkou, či v tomto konaní bola daná právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a rozhodnúť, zo strany okresného súdu sa nejednalo o posudzovanie vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a jeho postup nesmeroval k zrušeniu tohto rozhodnutia.

Súd môže v rozsahu svojej zákonnej prieskumnej povinnosti skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania, nielen pri rozhodovaní o udelení poverenia exekútorovi, a to na návrh účastníka konania alebo aj bez návrhu. Spôsobilý exekučný titul je jednou zo základných podmienok exekučného konania, nedostatok ktorej je neodstrániteľný a je dôvodom na zastavenie exekučného konania. Pokiaľ teda súd zistí, že exekučný titul, predložený oprávneným nespĺňa formálne alebo obsahové náležitosti, môže exekúciu zastaviť. Z uvedených dôvodov odvolací súd považuje odvoláciu námietku oprávneného, podľa ktorej mal exekučný súd prekročiť rámec svojej preskúmavej právomoci, keď posudzoval súladnosť exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku so zákonom, za nedôvodnú. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 456/2011-19 zo dňa 23. novembra 2011, v ktorom Ústavný súd uviedol, že „okresný súd je nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť“. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukázal na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo/164/1996 z 27. januára 1997 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená“.

Po preskúmaní spisového materiálu odvolací súd rovnako ako okresný súd dospel k záveru, že zmluva o úvere uzavretá medzi právnym predchodcom oprávneného ako veriteľom a povinným ako dlžníkom zo dňa 05.08.2008 je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase podpísania zmluvy, keďže z predloženej zmluvy nevyplýva, že povinný je podnikateľským subjektom a že by pri uzatváraní zmluvy o úvere bol konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom právny predchodca oprávneného pri jej uzatváraní konal v rámci svojej obchodnej činnosti. Z uvedeného dôvodu možno uvedený právny vzťah považovať za spotrebiteľský vzťah medzi spotrebiteľom a dodávateľom v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka. Okresný súd preto postupoval správne, keď na právne vzťahy vyplývajúce z vyššie uvedenej zmluvy aplikoval ustanovenia spotrebiteľského práva a posudzoval rozhodcovskú doložku ako zmluvnú podmienku z hľadiska, či nevyvoláva nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom.

Odvolací súd súhlasí aj s hodnotením súdu prvého stupňa, že rozhodcovskú doložku, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul je potrebné považovať za neprijateľnú podmienku, pretože spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa. Odvolací súd zastáva názor, že spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom

postavení z hľadiska jeho vyjednávacej sily, ako aj z hľadiska úrovne informovanosti a táto situácia ho núti, aby pristúpil na vopred pripravené podmienky dodávateľom bez toho, aby podstatným spôsobom mohol ovplyvniť ich obsah. Rozhodcovská doložka nebola individuálne dohodnutá a jej obsah bol vopred pripravený, teda z tohto pohľadu spotrebiteľ nemohol dojednanie rozhodcovskej doložky akýmkoľvek spôsobom zmeniť, mohol len úver odmietnuť alebo ho prijať a podrobiť sa tak všetkým podmienkam zmluvy a teda aj rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská doložka- zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá a ktorá určuje, že spory zo zmluvy budú v prípade, že žalobcom bude dodávateľ riešené výlučne rozhodcovským súdom a v prípade, ak žalobcom bude spotrebiteľ riešené alternatívne buď pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom, je neprijateľná. Dodávateľ, ktorý vo väčšine prípadov podáva žaloby z obdobných úverových zmlúv nadobudol voči spotrebiteľovi neprímeranú výhodu v tom, že v podstate v dopredu naformulovanej zmluve určil, kto s konečnou platnosťou vzájomný spor rozhodne a vylúčil tak ochranu práv spotrebiteľa všeobecným súdom. V zmysle bodu 10.2.3 Všeobecných obchodných podmienok síce spotrebiteľ mal možnosť vyjadriť nesúhlas s rozhodcovskou doložkou, avšak s tým, že uvedený nesúhlas bolo potrebné vyjadriť formou písomného oznámenia doručeného banke najneskôr pri uzavretí zmluvy, čo nezodpovedá zákonnej úprave o individuálne dohodnutej zmluvnej podmienke, pričom nie je zrejmé, či klient- spotrebiteľ mal vôbec vedomosť o takejto možnosti. Takto koncipovaná rozhodcovská doložka ako zmluvná podmienka je v rozpore s požiadavkou ochrany spotrebiteľa, pretože spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, a to práve ku škode spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka, od ktorej rozhodcovský súd odvodil svoju právomoc v tomto prípade je neprijateľná, a preto je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy neplatná.

K námietke oprávneného o splnení povinnosti banky vyplývajúcej s ust. § 93b ods. 1 zákona o bankách odvolací súd uvádza, že zo zákona o bankách síce vyplýva povinnosť banky ponúknuť klientovi návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy, avšak z neho nevyplýva povinnosť zakotviť rozhodcovskú doložku priamo vo formulárovej zmluve, v obchodných podmienkach, resp. všeobecných obchodných podmienkach, ktorých obsah klient nemôže ovplyvniť. Návrh na uzavretie rozhodcovskej doložky môže banka predložiť aj ako samostatný návrh, ktorý by umožňoval v danom prípade spotrebiteľovi dojednať rozhodcovskú doložku individuálne. Spotrebiteľ (klient) svojim podpisom na formulárovej zmluve, ktorej súčasťou sú aj všeobecné obchodné podmienky upravujúce rozhodcovskú doložku, vyjadruje súhlas tak so samotnou zmluvou, ako aj s Všeobecnými obchodnými podmienkami, a tým aj s rozhodcovskou doložkou v nich obsiahnutou a preto reálne nemá možnosť neprijať návrh na uzavretie rozhodcovskej doložky bez toho, aby tým nezmaril uzavretie zmluvy.

V súvislosti s námietkou oprávneného o porušení jeho práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky odvolací súd poukazuje na Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - sp. zn. 6 ECdo 232/2013 zo dňa 30.09.2014, podľa ktorého, ak by za porušenie zásady kontradiktórnosti mal byť považovaný aj procesný postup exekučného súdu spočívajúci v tom, že po vyžiadaní si úverovej zmluvy od oprávneného, neoboznámil tohto účastníka exekučného konania so svojím stanoviskom o neplatnosti rozhodcovskej doložky obsiahnutej v tejto zmluve, potom podľa názoru dovolacieho súdu, za situácie, že platné právo pripúšťa proti rozhodnutiu exekučného súdu o zastavení exekúcie, alebo zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podanie odvolania, treba tento nedostatok považovať za zhojený možnosťou oprávneného vyjadriť svoje námietky ku skutkovým zisteniam exekučného súdu vyvođeným z ním predloženého listinného dôkazu a k právnym záverom z toho vyplývajúcim v podanom odvolaní. Iný názor, vychádzajúci z nemožnosti zhojenia uvedeného nedostatku inak než zrušením rozhodnutí odvolacieho a exekučného súdu a vrátením veci na opätovné rozhodnutie, by odporoval zásade efektivity konania, pretože zrušenie rozhodnutí by zbytočne zvyšovalo náklady účastníkov konania ako aj náklady na výkon súdnictva, a tým by bolo aj v rozpore s jedným zo základných princípov právneho štátu, ktorým je princíp racionality.

Taktiež argument oprávneného poukazuje na aplikáciu Smernice Rady ES 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a judikatúry Európskeho súdneho dvora krajský súd nepovažoval za dôvodný, nakoľko exekučný súd v rozhodnutí aplikoval vnútroštátnu právnu úpravu týkajúcu sa spotrebiteľského práva a ochrany práv spotrebiteľa a na uvedenú smernicu poukázal len podporne.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti preto krajský súd rovnako ako okresný súd dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené zákonné podmienky pre začatie (vedenie) exekúcie, preto napadnuté uznesenie podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.